

Advancing Renewable
Energy Communities

Transfer wspólnot energii odnawialnej i inspirowanie działań

Transfer i wzajemne uczenie się pomiędzy regionami w celu promowania wspólnot energii odnawialnej (REC) są podstawą projektu COME RES. Niniejszy biuletyn przedstawia główne wyniki czterech procesów transferu oraz sposób, w jaki poszczególne elementy wybranych najlepszych praktyk REC zostały wykorzystane w regionach uczących się.

W celu wymiany doświadczeń i wiedzy powstały zespoły transferowe z następujących regionów:

Region mentorowany	Region uczący się
Brabancja Północna/ Gelderland (Holandia)	Turyngia (Niemcy)
Flandria (Belgia)	Apulia (Włochy)
Magliano Alpi (Włochy)	Łotwa
Comunidad Valenciana (Hiszpania)	Wyspy Kanaryjskie (Hiszpania)

Interesariusze z regionów uczących się odwiedzili regiony mentorskie w celu zbadania jednej najlepszej praktyki w zakresie energii wspólnotowej. Podczas wizyty powrotnej opracowano mapę drogową transferu, zawierającą kroki w kierunku wdrożenia (aspektów) najlepszej praktyki w regionie uczącym się.

Ponadto w arkuszach informacyjnych podkreślono cztery propozycje planów działania, których celem jest usunięcie barier i wzmocnienie czynników umożliwiających przyszły rozwój regionalnych wspólnot energetycznych w wybranych regionach docelowych. Opracowanie planów działania stanowiło proces uzupełniający w stosunku do wymiany transferów i było w pewnym stopniu inspirowane środkami zaproponowanymi w mapach drogowych transferów.

Authors:

ICLEI Europe: Arthur Hinsch, Lucy Russell
Tłumaczenie: Anna Dyląg

Na podstawie D.6.3. Cztery mapy drogowe transferu najlepszych praktyk dla regionów uczących się autorstwa Rien de Bont (TU/e) oraz D5.3 cztery plany działania dla regionów docelowych autorstwa Eriki Meynaerts i Erika Laesa (VITO). Z wkładem wszystkich partnerów projektu.

TRANSFER OGRODÓW ENERGETYCZNYCH

Zainicjowano transfer pomiędzy interesariuszami z Turynгии w Niemczech i holenderskich prowincji Brabancji Północnej i Geldrii. Wśród nich byli przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, gmin, parlamentu regionalnego oraz promotorzy wspólnot energetycznych. **Główny nacisk położono na transfer holenderskich Ogrodów Energii**, chociaż dwie inne holenderskie wspólnoty energetyczne o najlepszych praktykach – **obywatelska farma wiatrowa „de Spinder” i wspólnotowa wirtualna elektrownia w Loenen** – zostały również przedstawione i przeanalizowane pod kątem ich potencjału replikacyjnego.

Zespół przeanalizował wielofunkcyjne i **bioróżnorodne Ogrody Energii, które oferują zarówno usługi rekreacyjne jak i edukacyjne** dla i z udziałem lokalnej społeczności, jako koncepcję z najbardziej możliwymi do przeniesienia elementami do kontekstu Turynгии. Parki są zarządzane przez fundację zarządzającą, w której reprezentowani są deweloperzy technologii energii odnawialnej, Holenderska Federacja Przyrody i Środowiska oraz lokalna społeczność. Kilka takich projektów jest obecnie planowanych w Holandii. Na przykład Energy Garden De Langenberg rozciągać się będzie na obszarze 15 hektarów, przy czym obszar ten będzie wykorzystywany do instalacji solarnych, ale przede wszystkim do działań związanych z przyrodą. Liczba paneli słonecznych jest obecnie ustalana w porozumieniu z mieszkańcami i innymi interesariuszami.

Lokalni mieszkańcy i interesariusze są bezpośrednio zaangażowani w projektowanie koncepcji od samego początku, aby lepiej uwzględnić lokalne cechy (krajobraz, wartości kulturowo-historyczne) i zapewnić poczucie współwłasności lokalnej społeczności. Przewiduje się umożliwienie obywatelom współinwestowania w panele słoneczne.

Zespół ds. transferu stwierdził, że wdrożenie Ogrodu Energetycznego w Turynгии może być stosunkowo proste, biorąc pod uwagę istnienie premii rynkowej dla instalacji słonecznych na otwartej przestrzeni. Dodatkowe środki będą prawdopodobnie potrzebne do sfinansowania innych elementów Ogrodu, które niekoniecznie są związane z modelem biznesowym opartym na produkcji energii słonecznej / feed-in. Zespół ds. transferu postanowił przygotować broszurę dla interesariuszy z Turynгии, wyjaśniającą atrakcyjność (i wykonalność) Ogrodu Energetycznego, a potencjalnie odpowiednie lokalizacje zostaną wzięte pod uwagę. Podczas konferencji końcowej COME RES, obie strony podpisały Memorandum of Understanding (MoU), aby ugruntować współpracę na przyszłość.

PLAN DZIAŁANIA DLA REGIONU NORTE:

W celu przyspieszenia wdrażania REC w portugalskim regionie Norte, zainteresowane strony, w tym lokalna agencja energetyczna, spółdzielnia energetyczna i stowarzyszenie konsumentów, zdecydowały, że konieczne jest odczarowanie koncepcji REC dla społeczności lokalnych. Aby to osiągnąć, należy zaangażować lokalne podmioty, które już cieszą się zaufaniem społeczności.

Wspomniano także o organizowaniu okresowych spotkań informacyjnych, których gospodarzami byłyby agencje wydające zezwolenia, w celu wyjaśnienia wątpliwości dotyczących tworzenia i funkcjonowania regionalnych wspólnot gospodarczych. Oprócz ogólnych szkoleń i budowania potencjału władz lokalnych i regionalnych, należy stworzyć stanowisko lokalnych menedżerów procesu, którzy mogliby towarzyszyć przyszłym REC w całym procesie, od koncepcji do fazy operacyjnej.

Kierownikami tymi byłiby lokalni pracownicy techniczni (z agencji energetycznych, władz lokalnych), bezpośrednio powiązani z organami regulacyjnymi i jednostkami wydającymi zezwolenia. Powinno to być połączone z ustanowieniem (lokalnych) punktów kompleksowej obsługi, jak również z określonymi celami politycznymi dla REC.

TRANSFER UWAG Z REGIONU PIEMONTU (WŁOCHY) KIEROWANYCH PRZEZ GMINY

Zespół ekspertów z Łotwy wymienił się z kolegami z Magliano Alpi, położonego w regionie Piemont we Włoszech, w celu zapoznania się z najlepszą praktyką „Energy City Hall REC-1”, która jest doskonałym przykładem **REC kierowanego przez gminę**. Jako pierwszą inwestycję, administracja publiczna Magliano Alpi zainstalowała system PV o mocy 20 kWp na dachu ratusza oraz inteligentne liczniki do zarządzania danymi z punktów dostawy członków REC, jak również dwa punkty ładowania pojazdów elektrycznych (EV). Ambicją projektu jest zapewnienie członkom REC wymiernej redukcji kosztów energii. **REC-1 ma na celu zagwarantowanie samowystarczalności zaangażowanych budynków komunalnych i dzielenie się nadwyżkami energii elektrycznej z uczestniczącymi w projekcie gospodarstwami domowymi i małymi przedsiębiorstwami. Gmina uważa ten projekt za kluczowe działanie zawarte w Planie działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP).**

W trakcie wizyty wywiązała się dyskusja na temat prawnej kwalifikowalności gmin do udziału w REC i zdecydowano, że na Łotwie należy podjąć rozmowy z odpowiednimi ministerstwami w celu zapisania praw władz publicznych do udziału w REC w regulaminach gminnych. Wymaga to wyjaśnienia kilku kwestii, np. dokładnego celu, dla którego gmina przyłącza się w pierwszej kolejności oraz sposobu, w jaki zostanie zorganizowane udostępnienie gruntów gminnych na potrzeby technologii REC.

Podczas gdy obecne ramy prawne na Łotwie pozwalają jedynie na współfinansowanie przez gminy, w przyszłości przepisy prawne powinny zostać dostosowane i powinny obejmować również współdzielenie energii, zwłaszcza w celu umożliwienia

PLAN DZIAŁANIA DLA APULII:

Jako dodatkowe działanie projektowe we Włoszech, plan działania został opracowany dla docelowego regionu COME RES - Apulii. W celu dalszego wspierania rozwoju REC w wielu gminach w regionie, regionalni interesariusze (agencje energetyczne, gminy, agencja finansująca i dostawcy usług) zgodzili się co do potrzeby przeprowadzenia dalszych warsztatów w celu przedstawienia korzyści płynących z podejścia REC i jakie modele biznesowe mogą być stosowane. Kilka gmin w regionie Apulia zobowiązało się do dalszej współpracy. Na przykład, przewiduje się wprowadzenie regionalnej platformy, która umożliwi ocenę REC na podstawie wspólnych kryteriów oraz wprowadzenie regionalnych wytycznych dotyczących sposobu, w jaki gminy mogą wspierać REC.

udziału gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, aby przede wszystkim obniżyć ich rachunki za energię.

Podczas konferencji końcowej COME RES podpisano MoU pomiędzy przedstawicielami łotewskiego zespołu transferowego a miastem Magliano Alpi.

Zespół Transferowy Łotwa - Magliano Alpi na sesji podpisania MoU.

TRANSFER PODEJŚCIA ECOPOWER

Transfer ten koncentrował się na replikacji doświadczeń Ecopower (Belgia) do miasta Roseto Valfortore we Włoszech. Ecopower została oficjalnie założona w celu **zgromadzenia ludzi w spółdzielni, aby inwestować w produkcję i dostawy energii odnawialnej oraz promować efektywność energetyczną**. Pierwszym kamieniem milowym spółdzielni było wygranie przetargu ogłoszonego przez miasto Eeklo, w prowincji Oost-Vlaanderen, który pozwolił Ecopower zbudować trzy turbiny wiatrowe (dwie o mocy 1,8 MW i jedną o mocy 600 kW) w latach 2001-2002.

Ecopower zbiera fundusze od swoich członków spółdzielni w celu inwestowania, instalowania i zarządzania różnymi instalacjami wytwarzającymi energię odnawialną. W przypadku energii elektrycznej są to turbiny wiatrowe i instalacje fotowoltaiczne na dachach budynków publicznych, mała instalacja wodna oraz elektrownia kogeneracyjna. W 2020 roku Ecopower wyprodukował 106 GWh energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Spółdzielnia energetyczna działa również jako dostawca energii: dostarcza swoim członkom-klientom odnawialną energię elektryczną, która została wyprodukowana w ich instalacjach. Na koniec 2020 roku Ecopower liczyła 60.976 członków i prawie 50.000 klientów energii elektrycznej.

We Flandrii, REC mogą działać jako dostawca energii, zakładając, że spełniają wymagane zasady, aby działać jako licencjonowany dostawca. We Włoszech natomiast, zgodnie z obowiązującym prawem, nie jest to dozwolone. Utrudnia to bezpośrednią replikację modelu dostaw energii Ecopower. Zainteresowanie obywateli modelami energetycznymi opartymi na współpracy zależy również od kontekstu społecznego. Podczas gdy we Flandrii na nastawienie obywateli do energii odnawialnej duży wpływ miała katastrofa w Czarnobylu, we Włoszech zainteresowanie obywateli wciąż się rozwija (i to w innym

PLAN DZIAŁANIA DLA POLSKI:

W celu promowania REC w Polsce oraz w regionie docelowym COME RES - Małopolsce, zróżnicowana grupa interesariuszy zebrą się, aby zdecydować o konkretnych działaniach na przyszłość. Grupa ta obejmowała decydentów politycznych, społeczeństwo obywatelskie, organizacje badawcze samorządu lokalnego i regionalnego, jak również stowarzyszenia. Ich celem będzie wprowadzenie regionalnego inkubatora społeczności energetycznej, który umożliwi wybór i testowanie planów inwestycyjnych REC. Jednym z celów jest stworzenie publicznego spisu sieci energetycznych, aby uniknąć trudności z dostępem do sieci dla REC. Grupa dąży również do wprowadzenia zwolnień podatkowych i uproszczenia procedur administracyjnych, jak również do dalszego szkolenia i budowania potencjału w zakresie REC.

tempie). W związku z tym zespół ds. transferu dyskutował, w jaki sposób modele REC mogą być najlepiej komunikowane. Zespół podkreślił, że aktywny udział gminy jest strategicznie ważny dla zwiększenia zaufania obywateli i dlatego gmina musi zacząć działać jako siła napędowa i tworzyć wydarzenia w celu rozpowszechniania modelu REC. Przegląd różnych ról, jakie mogą odgrywać gminy, można znaleźć w arkuszu [informacyjnym COME RES #2](#) oraz w [publikacji końcowej COME RES](#).

TRANSFER PODEJŚCIA REC COMPTTEM

Hiszpański zespół ds. transferu został utworzony pomiędzy projektem COMPTTEM z Comunidad Valenciana a przedstawicielami Wysp Kanaryjskich, w tym również kilku lokalnych społeczności energetycznych, w celu zbadania potencjału transferu w tym samym kontekście krajowym.

COMPTTEM opiera się na historycznej, prawie 100-letniej lokalnej spółdzielni energetycznej z siedzibą w gminie Crevillent, która znajduje się w regionie modelowym COME RES w Comunidad Valenciana. COMPTTEM, co w lokalnym języku jest skrótem od "Community for the Municipal Energy Transition", to nazwa nadana wspólnocie energetycznej utworzonej pod koniec 2019 roku w celu rozszerzenia zakresu spółdzielni i rozwoju wspólnoty energii odnawialnej. Ten projekt pilotażowy jest uważany za innowacyjny, ponieważ stanowi pionierskie doświadczenie w zakresie energii wspólnotowej na poziomie krajowym i przyciągnął uwagę kilku aktorów instytucjonalnych (między innymi Ministerstwa ds. Transformacji Ekologicznej), którzy widzą w nim przykład drogi dla transformacji energetycznej w Hiszpanii. **Koncepcja tej wspólnoty energetycznej opiera się na wytwarzaniu, dystrybucji i komercjalizacji 100% energii odnawialnej dla jej 11 000 członków.**

COMPTTEM opiera się na instalacjach PV do wytwarzania energii słonecznej na dachach budynków publicznych i prywatnych, a także na wcześniej nieużywanych działkach publicznych. Obecna instalacja PV składa się z 300 paneli słonecznych zajmujących powierzchnię 600m² o mocy 120 kWp i produkujących 180 000 kWh rocznie, co stanowi około 50% zużycia energii elektrycznej przez 65 okolicznych gospodarstw domowych (które uczestniczą w programie wspólnoty energetycznej/ kolektywnej konsumpcji własnej). Wspólnota energetyczna może się również pochwalić baterią litowo-jonową o pojemności 240kWh.

Niektóre aspekty modelu COMPTTEM zostały uznane przez zainteresowane strony na Wyspach Kanaryjskich za wysoce powtarzalne, w szczególności jego model finansowania. **Instalacje COMPTTEM są własnością prosumentów, ale ponieważ spółdzielnia dokonała początkowej inwestycji, wszyscy uczestnicy, w tym osoby znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej, mogą czerpać korzyści niezależnie od swoich dochodów lub oszczędności.** Gmina Crevillent zapewniła ponadto wsparcie administracyjne i przeznaczyła przestrzeń publiczną na rozwój działalności REC, promując rewitalizację wcześniej nieużywanych działek i dachów publicznych. W wyniku tego doświadczenia, zespół transferowy zgodził się co do potrzeby głębszego zbadania najbardziej odpowiednich form prawnych, procedur administracyjnych oraz modeli biznesowych/

PLAN DZIAŁANIA DLA WYSP KANARYJSKICH:

Zainspirowani wnioskami ze sprawy COMPTTEM, interesariusze z Wysp Kanaryjskich stworzyli plan działania w celu dalszego wspierania rozwoju REC. Mając na uwadze przede wszystkim ważną rolę gmin, postanowiono opracować wspólne wytyczne, które posłużą jako wzór dla rozwoju regionalnych wspólnot gospodarczych w gminach na szczeblu lokalnym. Rozważane są również działania szkoleniowe dla pracowników gmin.

Jednocześnie ustawodawstwo regionalne musi nadrobić zaległości w stosunku do dekretu krajowego, który uprościł już proces wydawania zezwoleń na realizację małych projektów w zakresie samozużycia.

Ułatwione zostaną rozmowy między dystrybutorami energii elektrycznej a podmiotami publicznymi w celu zwiększenia przejrzystości w zakresie dostępnych punktów przyłączeniowych i ich mocy. Należy również umożliwić wykorzystanie gruntów rolnych do celów związanych z energią oraz wzmocnić pozycję przemysłowych REC. Należy skuteczniej wykorzystać kampanię informacyjną prowadzoną przez Biuro Przekształceń Społecznych (Office of Community Transformation) w celu rozpowszechnienia wśród społeczeństwa istotnych informacji na temat REC.

Należy drastycznie skrócić szacowany czas oczekiwania na otrzymanie przez REC deklaracji o publicznym interesie społecznym, a także wprowadzić zwolnienia podatkowe dla instalacji REC.

finansowych dla utworzenia Regionalnych Grup Działania na Wyspach Kanaryjskich.

Podczas konferencji końcowej COME RES podpisano również MoU, aby wskazać konkretne plany dalszej współpracy i wymiany.

PERSPEKTYWA

W przyszłości z zainteresowaniem będziemy obserwować, w jaki sposób interesariusze zaangażowani w proces transferu i plany działania będą wdrażać zróżnicowane menu działań, które zostały współtworzone. Jest jasne. Dlatego też wiele będzie zależało od dalszego rozwoju prawa i ram

umożliwiających, jak również od współpracy ze wszystkimi istotnymi podmiotami systemu elektroenergetycznego w celu zapewnienia skutecznej realizacji działań zaproponowanych w ramach projektu COME RES.

Kontakt

✉ info@come-res.eu
 🐦 @comeres_eu
 in COME RES project
 🌐 www.come-res.eu

Koordynator Projektu

Research Centre for Sustainability
 Freie Universität Berlin
 Dr. Maria Rosaria Di Nucci

Projekt finansowany jest w ramach unijnego programu badań i innowacji Horyzont 2020, zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie, nr 953040. Wyłączna odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu spoczywa na projekcie COME RES i niekoniecznie odzwierciedla stanowisko UE.

Partnerzy

